

KATALOGIZACIJA

Uvodno predavanje

Doc. dr. Marija Petek

KATALOGIZACIJSKI PRAVILNIKI

Pravila za

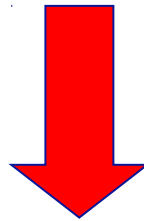
- **ZNAČNICO**

- **BIBLIOGRAFSKI OPIS**

- Enotna obdelava vseh vrst gradiva
- Navodila za katalogizatorje
- Skrajša čas katalogizacije
- Olajša sodelovanje med knjižnicami

A decorative header consisting of five circles in a row. From left to right: a solid light purple circle, an outlined light purple circle, a solid light purple circle, an outlined light purple circle, and a solid light purple circle.

Katalogizacija

Katalog

kataložni vpis/bibliografski zapis

značnica

bibliografski opis

sledišče

DR. ANDREW DELBRIDGE OSBORN

(1902-1997)

Crisis in cataloging

*Library quarterly, vol. 11, no. 4, October 1941,
str. 393-411.*

Ostre kritike “ALA Catalog Rules”

OSBORN, 1941

*“Cataloging is an art, and as an art it is technical. Its basic rules are actually rather few and simple, and, in so far as the rules are kept few and simple, it is a delightful art to practice. That is admittedly the romanticist point of view
....”*

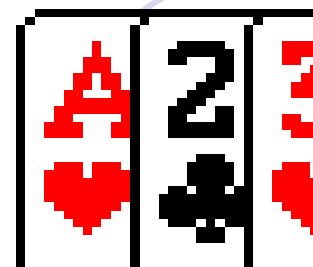
VRSTE KATALOGIZACIJSKIH PRAVILNIKOV (Osborn, 1941)

- **Zakonski** (pravila za vse probleme – veliko časa, veliki stroški)
- **Perfekcionistični** (brezhibni zapisi)
- **Bibliografski** (popolni bibliografski zapisi za vse gradivo)
- **Pragmatični** (praksa ima prednost pred pravili)

KATALOGIZACIJSKI PRAVILNIKI

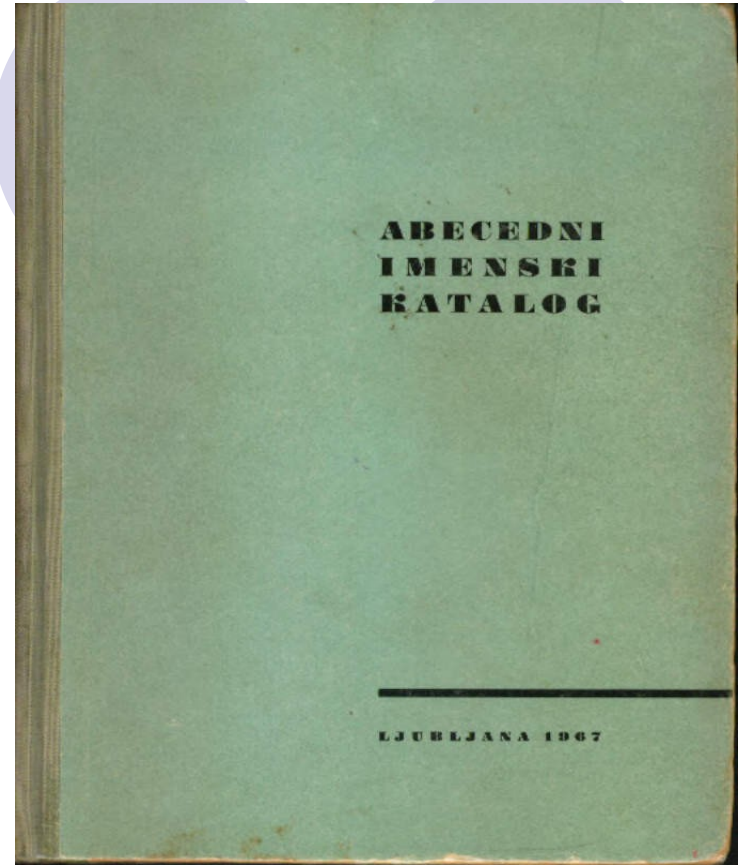
Različna katalogizacijska praksa → poenotenje

- Avstrijska bibliotečna instrukcija, 1778
- Navodila za centralni katalog francoskih podržavljenih knjižnic, 1791
- Panizzijev pravilnik, 1841
- Cutterjev pravilnik, 1876
- Pruske inštrukcije, 1899
- Angloameriški pravilnik, 1908
- AACR1 1967
- AACR2 1978 (poenotenje brit. in am. različice)
- Resource Description and Access (RDA), 2010

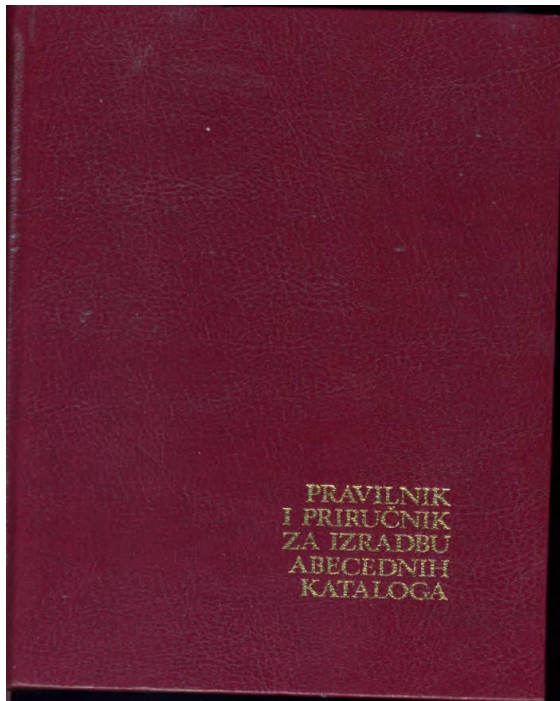
Abecedni imenski katalog

- **1947**
- **Nova izdaja 1967**

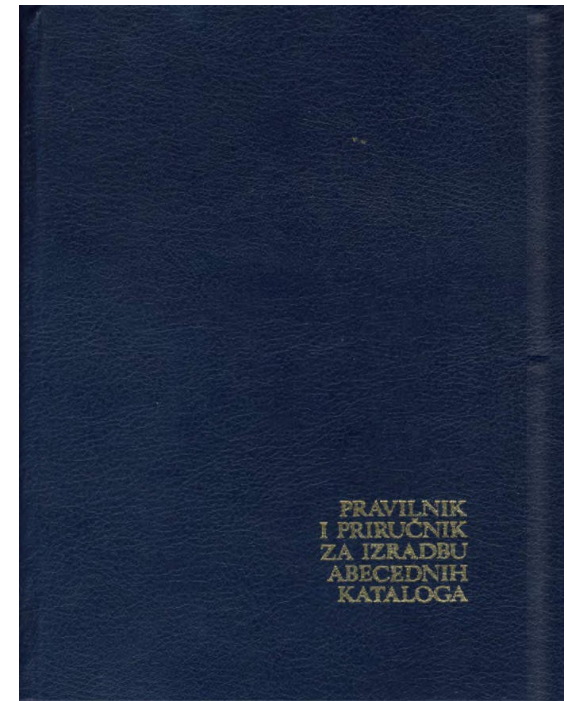

PRAVILNIK I PRIRUČNIK ZA IZRADBU ABECEDNIH KATALOGA (PPIAK)

**1. Odrednice i redalice
1970, 1986**

**2. Kataložni opis
1983**

cop. M. Petek

PRAVILNIK I PRIRUČNIK ZA IZRADBU ABECEDNIH KATALOGA (PPIAK)

**Avtorica dr. EVA VERONA
(1905-1996)**

International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA)

- Univerzalna dostopnost publikacij (UAP)
 - Univerzalna bibliografska kontrola (UBC)
-
- Mednarodna konferenca o katalogizacijskih načelih, Pariz 1961
 - ISBD, Kopenhagen 1969

Pariška načela

Novosti na mednarodnem nivoju:

- moderna imena za osebne avtorje na načelu državljanstva (izvirno ime)
- razširitev osebnega avtorstva (skladatelj, likovni umetnik, koreograf itd.)
- korporativna značnica

Pariška načela

Enotna značnica je ime, s katerim je avtor v svojih delih najpogosteje identificiran, v popolni obliki

Enotni naslov je naslov izbran za identifikacijo dela, ki je izšlo pod različnimi naslovi (izvirni ali konvencionalni)

BEVK, France

BEVK, Francesco

BEUK, Francesco

JERAM, Jože

JERMOL, Jerko

BEŽNIK, Ivan

SEDMAK, Pavle

SELJAK, Franc

SELJAK, Ivan

ČEMAŽAR, Tone

ESAR, Vano

cop. M. Petek

Pariška načela

Imenovalec (= iztočnica) osebne značnice

Blaž De Gleria (slov.)

Edmondo de Amicis (ital.)

Michelangelo Buonarroti (ital.)

Walter de la Mare (ang.)

Ludwig van Beethoven (nem.)

Harriet Beecher Stowe (am.)

Pariška načela

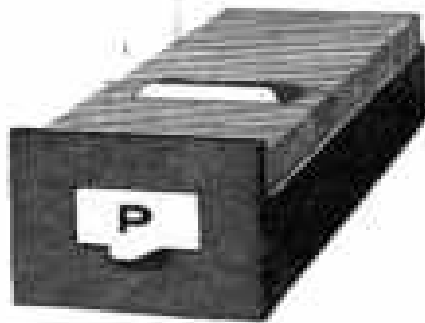
Funkcije kataloga:

1. Ali ima knjižnica določeno **knjigo**, ki jo označuje avtor in stvarni naslov *ALI* samo stvarni naslov, če avtor v publikaciji ni imenovan *ALI* nadomestek za naslov
2. Katera dela določenega avtorja in katere izdaje določenega dela

Pariška načela

Abecedni imenski katalog (AIK)

- **Glavni vpis**
- **Dodatni vpis**
- **Kazalke, vodilke**

Ali pariška načela ustrezajo novim razmeram?

Pariška načela **NE USTREZAJO** več potrebam mednarodne izmenjave bibliografskih in normativnih podatkov !

- Spremenjeno stanje na področju katalogizacije:
 - razvoj računalniške in komunikacijske tehnologije

NOVA MEDNARODNA KATALOGIZACIJSKA NAČELA

IFLA Cataloguing Principles: The statement of International Cataloguing Principles (ICP) and its Glossary, 2009

- značnice + bibliografski opis

- osnova:

- **FZBZ** (bibliografski zapisi)

(Functional Requirements for Bibliographic Records - FRBR)

- **FRAD** (normativni zapisi)

(Functional Requirements for Authority Data, prej FRANAR)

NOVA MEDNARODNA KATALOGIZACIJSKA NAČELA

Izjava vključuje:

1. **Obseg**
2. **Splošna načela**
3. **Entitete, atributi, odnosi**
4. **Cilji in funkcije kataloga**
5. **Bibliografski opis**
6. **Elementi dostopa**
7. **Učinkovito iskanje**

NOVA MEDNARODNA KATALOGIZACIJSKA NAČELA

Cilji in funkcije kataloga:

1. Najti bibliografske vire
2. Identificirati
3. Izbrati
4. Pridobiti
5. **Se gibati znotraj kataloga in izven**
(prikaz odnosov med entitetami)

NOVA MEDNARODNA KATALOGIZACIJSKA NAČELA

- služijo kot vodilo pri razvoju katalogizacijskih pravilnikov
- uporabna za bibliografske in normativne podatke, za obstoječe kataloge
- uporabna za bibliografije in druge podatkovne zbirke, ki jih tvorijo knjižnice, arhivi, muzeji

Resource Description and Access (RDA)

- 2010
- mednarodni katalogizacijski standard
- digitalno okolje
- osnova:
 - nova mednarodna katalogizacijska načela
 - FZBZ, FRAD
 - ISBD

International Standard Bibliographic Description (ISBD)

- Izvirne angleške izdaje
- Revidirane izdaje
- Prevodi v tuje jezike
- Specializirani (posamezni) ISBD-ji
 - M, G, S → CR, A, NBM, PM, CM, CF → ER
 - Smernice za uporabo ISBD-jev pri opisu sestavnih delov, 1988
- Novi ISBD - consolidated edition 2011

VIRI

[IFLA Cataloguing Principles: The statement of International Cataloguing Principles \(ICP\) and its Glossary. In 20 Languages \(Ifla Series on Bibliographic Control\)](#) by Barbara Tillett and Ana Lupe CristĂın, 2009

ISBD consolidated ed., 2011

Izjava o mednarodnih katalogizacijskih načelih

http://www.ifla.org/files/cataloguing/icp/icp_2009-sl.pdf

Načela, sprejeta na mednarodni konferenci o katalogizacijskih načelih v Parizu oktobra 1961. *Knjižnica*, 5 (1961)1-4, str. 110-117

Petek, M.: Nekaj najpomembnejših katalogizacijskih pravilnikov, *Zbornik razprav : 10 let Oddelka za bibliotekarstvo, 1998, str. 231-242*

Oliver, C.: *Introducing RDA: A Guide to the Basics*, 2010

RDA: Resource Description & Access, 2010-

RDA online <http://www.rdaonline.org/>